

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา

ในปัจจุบันประเทศไทยถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีการละเมิดสินค้าลิขสิทธิ์มากที่สุด 3 อันดับแรกของโลก สาเหตุส่วนหนึ่งเนื่องจากสังคมไทยยังมีช่องโหว่จากกฎหมายที่ลงโทษเฉพาะผู้ผลิตและผู้ขายเท่านั้น รวมถึงยังคงมีการรับเงินใต้โต๊ะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำให้การขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์สามารถประกอบต่อไปได้ (เดลินิวส์ 22 ตุลาคม 2552) อย่างไรก็ตามรัฐพยายามผลักดันการละเมิดสินค้าลิขสิทธิ์เป็นวาระแห่งชาติซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะประเทศยักษ์ใหญ่อเมริกากำลังจับตามองอย่างใกล้ชิดเนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสหภาพเบอร์นเพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรมแต่กลับไม่สามารถแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ให้ลดน้อยลงได้เลย (ไชยยศ เหมะรัชตะ 2528: 9)

สมชาย นำประเสริฐชัย (2542 อ้างใน สุจินดา เข้มทอง 2549: 1) ให้ความหมายของ “ลิขสิทธิ์” ไว้ว่าเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น เช่น งานด้านวรรณกรรม นาฏกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สื่อบันทึกเสียง นักแสดง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์และแผนกศิลปะ ซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์จัดเป็นส่วนหนึ่งของงานวรรณกรรมด้วย ดังนั้น การนำเอางานประเภทใดประเภทหนึ่งที่เป็นงานลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาจากการลักลอบเอางานของเจ้าของลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่โดยมิได้รับการอนุญาตเป็นจำนวนมาก

ดังเห็นได้จากสถิติการจับกุมสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 ของกลางที่ยึดได้จากการจับกุมเพิ่มมากขึ้น เมื่อดูจากสถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พบว่า ในปีพ.ศ. 2550 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2548 ทำให้รัฐและเอกชนต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก (กรมทรัพย์สินทางปัญญา 2552)

ตารางแสดงสถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	ของกลาง (ชิ้น/ม้วน)
2544	2,515	1,038,301
2545	3,363	743,724
2546	4,142	1,134,552
2547	5,179	802,496
2548	5,647	1,388,274
2549	6,459	1,704,970
2550	4,614	2,228,348

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

สำหรับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่ถูกจับกุมเป็นจำนวนมากตามที่พบเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์คือ ซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ หรือที่เรียกว่า “เทปซีดีเถื่อน” ดังตัวอย่าง การจับกุมผู้ขายสินค้าย่านพัฒนาพงษ์เมื่อเดือนพฤษภาคม 2552 และการบุกทลายโรงงานผลิตแผ่นซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ที่จ.นนทบุรี เมื่อเดือนกันยายน 2552 ในการจับกุมแต่ละครั้งพบของกลางเป็นจำนวนมากซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นอย่างมากยิ่ง

ตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายซึ่งจัดว่าเป็นประเภทหนึ่งของเศรษฐกิจนอกระบบ โดยกิจกรรมเศรษฐกิจนอกระบบหมายถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทที่ไม่ได้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ได้รับความคุ้มครองในทางปฏิบัติ (สำนักแรงงานระหว่างประเทศ 2546: 8) เมื่อเป็นเช่นนั้นอำนาจของรัฐจึงไม่สามารถควบคุมการประกอบกิจกรรมดังกล่าวได้ ตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่รัฐไม่สามารถจัดการได้โดยเด็ดขาดทั้งๆ ที่เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย แม้ว่าจะมีการจับกุมผู้ผลิตและผู้ขายอย่างต่อเนื่อง แต่กลับยังพบเห็นผู้ขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่ากฎหมายไม่สามารถจัดการกับธุรกิจดังกล่าวได้และชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับยังคุ้มค่างับความเสี่ยงเมื่อถูกจับได้

จากการที่ธุรกิจซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม (โดยเฉพาะซีดีลามกอนาจาร) ทำให้พฤติกรรมของผู้ผลิตและผู้ขายต้องเป็นไปในลักษณะปกปิดและซ่อนเร้นจากสายตาของผู้บังคับใช้กฎหมาย คือ ผู้ขายที่ต้องนำซีดีมาวางจำหน่ายในพื้นที่ที่ผู้ซื้อเข้าถึงได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องระมัดระวังให้รอดพ้นจากการถูกจับกุม ผู้ขายต้องมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการขายและคำแนะนำของผู้ขายคนอื่นๆ ตลอดจนสรรหากลยุทธ์และ

เทคนิคต่างๆ เพื่อเอาตัวรอดจากการบังคับใช้กฎหมาย ลักษณะดังกล่าวถือเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้ตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์แตกต่างจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่นๆ ตัวอย่างเช่น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ชายคนอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือกันสอดส่องและกระจายข่าว เมื่อมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาตรวจสอบ หรือ ในร้านที่ขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ปะปนกับซีดีลิขสิทธิ์นั้น ผู้ขายต้องเรียนรู้ว่าลูกค้าคนใดที่ควรจะเสนอขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อมิให้ถูกล่อซื้อจากเจ้าหน้าที่ที่ปลอมตัวมา กลยุทธ์ดังกล่าวได้มาจากการลองผิดลองถูก การเรียนรู้และประสบการณ์จากอดีตที่ผู้ชายใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ลักษณะของพฤติกรรมผู้ชายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์จึงเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจในการศึกษาว่าผู้ชายเหล่านั้นดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ธุรกิจมีความต่อเนื่องและสามารถใช้เป็นช่องทางในการประกอบอาชีพของตนต่อไปได้

แม้ว่าพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของบุคคลภายในตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ แต่การศึกษาเกี่ยวกับตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเศรษฐกิจนอกระบบยังคงจำกัดอยู่ในการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ โดยนักเศรษฐศาสตร์มักศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค เช่น การประมาณขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบ การวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาที่รัฐต้องสูญเสียรายได้จากเศรษฐกิจนอกระบบ รวมถึงการศึกษาบทบาทของผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนคำนวณเศรษฐกิจนอกระบบที่มีอยู่ในสังคม นอกจากการศึกษาในระดับมหภาคแล้วยังมีงานวิชาการบางส่วนที่สำรวจและศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ขายและผู้ซื้อซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นเพียงข้อมูลระดับผิวเผินเท่านั้นยังมิได้ลุ่มลึกถึงการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตของผู้ขาย

การศึกษาศนคติและความคิดเห็นของผู้ซื้อซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า แม้ว่าผู้ซื้อจะมีทัศนคติทางลบต่อการผลิต การซื้อและการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ผู้ซื้อก็ยังเลือกที่จะซื้อซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เนื่องจากมีราคาถูกกว่าและคุณภาพใกล้เคียงกับซีดีที่มีลิขสิทธิ์ ประกอบกับช่องทางในการจำหน่ายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ยังเปิดกว้างและมีกรวางขายอยู่เป็นจำนวนมากแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่สามารถควบคุมได้ (จันทริจรา วีระยุทธวิไล 2544; ฉัตรประชา จินดาวงศ์ 2550; ปนัดดา ดัชชานนท์ 2546) ส่วนการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นที่มีต่อการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ขายยังคงเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณเช่นเดียวกัน ผู้ขายเห็นว่าการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่ต้องลงทุนมาก แต่สามารถทำกำไรได้อย่างมหาศาล ประกอบกับบทลงโทษสำหรับการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์อยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงและสามารถยอมความกันได้กับเจ้าของลิขสิทธิ์ ทำให้ผู้ชายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ตัดสินใจที่ประกอบธุรกิจนี้ต่อไป นอกจากนี้การขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ยังเป็นทางเลือกของกลุ่มลูกค้าที่มีทุนทรัพย์ไม่มากที่ต้องการ

สินค้าราคาถูกด้วย ผู้ขายจึงมองว่าการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่คนโดยส่วนรวม (สุรพงษ์ ฤณอมจิตร 2544; เซวงวิทย์ เฉยยังยืน 2549)

งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นเพียงการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ซื้อและผู้ขายเท่านั้น การศึกษาเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นเพียงมิติทางด้านจิตวิทยาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ และให้ความสำคัญเฉพาะตัวบุคคลเพียงอย่างเดียวโดยมิได้พิจารณาบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นลักษณะหนึ่งของการเอาตัวรอดของคนในสังคมเมือง ซึ่งการดำรงอยู่ของตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์นั้นเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากไม่ใช่เฉพาะผู้ซื้อและผู้ขายเท่านั้น

ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเปิดมุมมองใหม่ในการศึกษาตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นมุมมองทางด้านสังคมวิทยา โดยใช้แนวคิดของนักสังคมวิทยาเศรษฐกิจแนวมาร์กซิสต์ Pierre Bourdieu เป็นตัวนำทางในการศึกษา Bourdieu ได้แย้งกับนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักว่าการศึกษาด้านของกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนึ่งๆ ไม่ควรที่จะมองอย่างแคบๆ ว่าเป็นเรื่องของ การตัดสินใจของปัจเจกที่มีอุปสงค์หรืออุปทานมาตกลงทำการซื้อขายกันในตลาด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง แต่ควรที่จะมองว่า ตลาดของสินค้าตัวหนึ่งๆ คือเครือข่ายของความสัมพันธ์ทางสังคมที่หลากหลายของปัจเจกบุคคลต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับสินค้าตัวนั้นในหลากหลายสถานภาพและบทบาท โดยบุคคลเหล่านั้นมีการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ การยอมรับกฎเกณฑ์ มีการพัฒนาวิธีคิด และมีการสั่งสมประสบการณ์ผ่านกาลเวลา ในช่วงเวลาเดียวกันก็สร้างอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงเครือข่ายความสัมพันธ์เหล่านั้น เพื่อแสวงหาหรือรักษาผลประโยชน์ให้กับตนเอง จากแนวความคิดดังกล่าว Bourdieu ได้สรุปว่าการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ลุ่มลึกจะต้องประกอบไปด้วยมิติทางสังคมและประวัติศาสตร์ของการทำกิจกรรมเหล่านั้น

ในระดับมโนทัศน์เชิงทฤษฎี Bourdieu ได้เสนอไว้ว่า การศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจจะต้องกระทำผ่านทฤษฎีปฏิบัติการ (Theory of Practice) ซึ่งมีมโนทัศน์หลักอยู่สามตัวคือ Habitus Practice และ Field การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ทั้งสามอย่างคร่าวๆ ทำได้โดยการนำไปปรับใช้กับพฤติกรรมอย่างคร่าวๆ ของผู้ขายดังนี้ การเปิดร้านขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ในแต่ละวันของผู้ขายถือได้ว่าเป็นปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน (practice in everyday life) ของผู้ขาย ในกระบวนการปฏิบัติการดังกล่าวผู้ขายได้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ขึ้นมาในใจหรือในหัวสมองของผู้ขาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าโครงสร้างความ

เข้าใจที่เกิดขึ้นในใจหรือฮาบิทัส (habitus) ของผู้ชาย เป็นความเข้าใจที่มีต่อโครงสร้าง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นภาวะวิสัยที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลคนใดคนหนึ่งหรือฟิลด์ (field) นั้นเอง นอกจากนี้ผู้ชายจะยอมรับกฎเกณฑ์ของโครงสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าว ในหลายกรณี ผู้ชายก็พยายามเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความสัมพันธ์เหล่านั้นเพื่อแก้ปัญหาในการขายให้กับตนเอง ดังนั้น ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติการขายของผู้ชาย Bourdieu กล่าวว่าฮาบิทัสของผู้ชายกับฟิลด์ที่อยู่ภายนอกจะมีความสัมพันธ์ในเชิงวิภาษวิธีกันอยู่ตลอดเวลา ความสัมพันธ์เชิงวิภาษวิธีดังกล่าวเป็นตัวบ่งบอกว่ามิติทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่ Bourdieu เสนอแนะให้ศึกษานั้นจะต้องทำควบคู่กันในสองระดับเสมออย่างแยกกันไม่ออก นั่นคือระดับปัจเจกและระดับโครงสร้างที่เป็นภาวะวิสัย

แนวความคิดของ Bourdieu นั้นเหมาะสมสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ เพราะนอกจาก การศึกษาในครั้งนี้ต้องการที่จะศึกษาปรากฏการณ์ในเชิงลึกที่มีมิติของกาลเวลาและมิติเชิง โครงสร้างของความสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว แนวความคิดของ Bourdieu ยังให้อิสระกับ ปัจเจกในการสร้างการกระทำของตนเองและยังให้ความสามารถกับปัจเจกในการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเพื่อเป็นประโยชน์กับตัวปัจเจกเอง ซึ่งเหมาะสำหรับคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ นอกระบบที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงมากมาย และต้องอาศัย ความสามารถเฉพาะตัวในการเอาตัวรอด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์
2. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้ชายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์
3. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้ซื้อซีดีละเมิดลิขสิทธิ์
4. เพื่อศึกษากระบวนการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์โดยสะท้อนโครงสร้างความสัมพันธ์ของ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในเรื่อง “มุมมองเชิงประวัติศาสตร์และสังคมของตลาดซีดีละเมิดลิขสิทธิ์” เป็น การศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจนอกระบบประเภทหนึ่งผ่านมิติทางประวัติศาสตร์และสังคม ซึ่ง มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทเพลง ภาพยนตร์และละครเท่านั้นเพื่อจำกัดกรอบใน

การศึกษาให้มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ขอบเขตของเนื้อหาเป็นการศึกษาพัฒนาการของตลาดการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์โดยเน้นโครงสร้างของตลาด (ระดับมหภาค) และพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ขาย (ระดับจุลภาค) ในแต่ละยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทสังคม ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลของผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นประวัติส่วนตัว ข้อมูลครัวเรือน ฐานะทางเศรษฐกิจ กระบวนการเข้าสู่อาชีพการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนวิถีชีวิตและกระบวนการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ที่ผู้ขายอาศัยเทคนิคและกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ต้องเผชิญจากการประกอบอาชีพ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นที่มีต่ออาชีพ ผู้วิจัยยังศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจจนก่อให้เกิดระบบความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว นอกจากการศึกษามุมมองจากผู้ขายแล้ว รวมถึงความคิดเห็นของการซื้อขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์จากมุมมองของผู้ซื้อด้วย

สำหรับขอบเขตทางด้านพื้นที่ ผู้วิจัยไม่สามารถเปิดเผยรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงอันจะนำไปสู่การเปิดเผยตัวของผู้ขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ได้เนื่องจากการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ผู้ขายจึงต้องมีความระมัดระวังจากการถูกจับกุม ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะไม่กระทำการใดๆ อันส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ที่ผู้วิจัยศึกษาสามารถบอกได้คร่าวๆ ว่าเป็นการขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ที่อยู่ในเมืองใหญ่ 3 เมือง ซึ่งแต่ละเมืองจะมีร้านขายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์กระจายอยู่ในแต่ละพื้นที่ ร้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้นี้จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวในลำดับต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการนำเสนอแนวทางการศึกษากิจกรรมเศรษฐกิจนอกระบบที่มีมิติอื่นๆ ร่วมด้วย นอกเหนือจากมิติทางด้านเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะมิติทางสังคมวิทยาทำให้มีความเข้าใจพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่ถักทอเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ของบุคคลมากกว่าจะให้ความสำคัญที่พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลเพียงอย่างเดียวซึ่งทำให้มองภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น
2. เป็นการเปิดเผยให้เห็นความคิดเห็นและกระบวนการในการประกอบกิจกรรมเศรษฐกิจนอกระบบจากมุมมองของผู้ขายซึ่งจะทำให้เข้าใจโลกของเศรษฐกิจนอกระบบได้ดียิ่งขึ้น